

Таємниця Шпакової гори

(легенда-переказ)

Є у селі Новолозуватка, що на Криворіжжі, місце, де в холодні осінні вечори чуються незрозумілі звуки, схожі на завивання вітру, людський розпачливий зойк та вовче виття одночасно. Коли спуститися із Шпакової гори вниз до її підніжжя та постояти у густих чагарниках дикої обліпиhi, то можна інколи ті звуки почути.

Вчені люди пояснюють це тим, що то відбивається звук від обривистих стін піщаного кар'єру, спотворюється луною, що віддаляє звук від людського вуха і тому сприймається як щось таємниче і страшне. Але старі мудрі мешканці села мають щодо цього свою версію.

Чули вони від своїх дідів інше пояснення цьому незрозумілому явищу.

Колись давно стояв на Шпаковій горі великий маєток, що належав панові Шпаку. Власне, гору ту через нього й назвали Шпаковою. Місце для маєтку було обране дуже вдало: навкруги, куди не поглянь, відкривались оку мальовничі краєвиди. З південного сходу річка Бокова протікала звивисто, до неї приєднувала свої води маленька місцева річка, що її називали Грузька. Попід горою на захід і північ, скільки сягало око, шумів могутніми деревами старий ліс. Пан Шпак більшу частину року мешкав в Санкт-Петербурзі, а влітку приїздив з сім'єю до свого маєтку відпочивати на природі. У лісі водилося багато різної дичини, були там і вовки. Пан любляв полювання.

За добротним будинком росли виноградники, плантація суниці, а також розкішний сад – гордість пана. До цього саду він привозив різні, невідомі в цьому краю, види дерев, садівники саджали й доглядали за ними. Наприклад, про обліпиху в цій місцевості тоді ще ніхто й не чув, не те що не бачив. Привіз пан, як годиться, по два деревця – чоловіче й жіноче. Згодом дерева прижилися й дивували господаря рясними врожаями. Любив пан Шпак похвалитися перед гостями незвичайними саджанцями.

У панському маєтку служило багато робітників – кухарки, покоївки, садівники, конюхи та багато інших людей, які були власністю заможного пана. Багато з них були привезені сюди паном

з-за кордону, але були й місцеві, з нашого села. Один такий служив у пана економом. Його родина мешкала у хаті, що стояла на місці теперішньої садиби Сивенків по вулиці Центральній, а сам він їздив конем, запряженим у легку коляску. Додому приїжджав пізно ввечері, бо увесь час проводив у панському маєтку.

Одного разу їхав той економ додому пізніше звичайного. Йшов сильний дощ, дорогу через це було погано видно, і тут раптом звідкілясь взялася зграя вовків. Наляканий кінь чимдуж кинувся тікати, вовки слідом за ним, і даремно намагався чоловік криком заспокоїти коня, не вдалося йому впоратися із наляканою твариною. Вовки не відступали й заганяли свою здобич до лісу, а економ намагався скерувати коня в село, куди б вовки не посміли зайти. Та не вдалося йому перемогти в цьому змаганні за життя, кінь зірвався з високого урвища прямо у річку та зник у її глибинах.

Вранці селяни говорили, що чули вночі несамопитий крик людини та іржання коня, гадаючи, що ж то могло бути. Згодом з'ясувалася пропажа панського економа. Чоловіки з села пішли до того місця, щоб витягти рештки, але не знайшли нічого, крім уламків коляски. Мабуть вовки були неймовірно голодні.

Згодом родина загиблого виїхала із села, стала потроху забуватися і та страшна пригода.

Відтоді пройшло більше ста років. Давно немає пана Шпака, час зітер з лиця землі і його маєток, і його сади-виноградники. У революцію та громадянську війну поступово вирубали ліс, бо нічим було топити. Але ще й досі нагадують про часи панщини густі зарості здичавілої обліпихи та незрозумілі звуки, що іноді долинають з дна урвища й бентежать людей своєю загадковістю.

Старі люди кажуть, що то блукає неприкаяна душа того самого економа, і досі шукаючи спокою. А ще іноді вночі тут можна побачити декілька пар маленьких вогників-очей, що то з'являються, то зникають, ніби зграя вовків досі бродить цими місцями у пошуках здобичі.

Ось така легенда існує в нашому селі Новолозуватка. Передається з уст в уста від старших поколінь до молодших історія нашого краю.

Легенда, записана в 2008 році зі слів Лазоренка В.М.(1934-2010 рр), який чув її від своєї бабусі Москаленко Мотрони

**КЗ «Публічна бібліотека» Лозуватської сільської ради
Новолозуватська сільська бібліотека-філія**